

EIERSKAPSPOLITIKK

Lier Kommune

Lier kommune har eierinteresser i en rekke ulike selskaper. Selskapsorganisering innebærer at makt, myndighet og fullmakter overføres fra politiske organer til det enkelte selskap. Rådmannen ønsker at dette dokumentet skal være et bidrag til og et utgangspunkt for en god og aktiv forvaltning av Lier kommunes selskapsinteresser.

Innholdsfortegnelse

1.	Generelt om kommunens eierskapspolitikk.....	2
1.1	Innledning.....	2
2.	Lier kommunes eierskapsprinsipper	2
3.	LIER KOMMUNES UTØVELSE AV EIERSKAP	3
3.1	Roller	3
3.2	Styrende dokumenter	5
3.3	Informasjonsflyt	6
3.4	Samfunnsansvar	7

1. Generelt om kommunens eierskapspolitikk

1.1 Innledning

Eierskapspolitikken setter, sammen med eierprinsippene og gjeldende regler rammeverket for Lier kommunes eierstyring. Den er et verktøy som skaper forutsigbarhet for selskapene og bidrar til å sikre at Lier ivaretar sine eierinteresser på beste måte i tråd med kommunens interesser og i tråd med strategier og overordnede mål for de enkelte selskaper/samarbeid. Eierskapspolitikken bidrar samtidig til åpenhet rundt kommunens overordnede eierskapsstrategier. Hovedformålet med eierskapspolitikken er å sikre profesjonell og aktiv oppfølging av kommunens selskaper, foretak og samarbeid.

Eierskapspolitikken består av to hovedkapitler. I kapittel to gjengis Liers 16. eierskapsprinsipper. Kapittel 3 omhandler Liers utøvelse av eierskapet.

2. Lier kommunes eierskapsprinsipper

Lier kommune har 16 overordnede prinsipper for god eierstyring. Prinsippene beskriver både Lier kommunes eierstyring og forventninger til selskapene. Eierskapsprinsippene bidrar til forutsigbarhet for hvordan Lier kommune vil utøve sitt eierskap og sikre kontroll. Prinsippene kommer i tillegg til gjeldene lovgivning på området samt eventuelle bestemmelser om eierstyring fastsatt for det enkelte selskap i vedtekter, aksjonæravtaler, eierstrategier mv.

1. Før en mulig selskapsdannelse og valg av selskapsform skal det foreligge en analyse av hva eier kan oppnå ved å opprette et selskap, fremfor å drive aktiviteten innenfor en kommunal virksomhet.
2. Eierutvalget er Lier kommunes eierorgan.
3. Eierutvalget er Lier kommunes valgkomité. Denne, eller de valgkomiteen oppnevner, er eierutvalgets representant(er) i selskapenes valgkomiteer der kommunen er invitert til slik deltakelse.
4. Vedtektene i selskapene skal være utformet slik at tilstrekkelig eierstyring sikres.
5. Ved utpeking av kandidater til selskapenes styrende organer skal valgkomiteen vektlegge at selskapsstyrene skal ha bred kompetanse, herunder god økonomisk og juridisk forståelse, bransjekunnskap, relevant erfaring og fortrinnsvis styreerfaring samt politisk og samfunnsmessig kompetanse. Det skal tilstrebes balansert kjønnsrepresentasjon. I Lier kommunes kommunale foretak og hel- og deleide selskaper skal folkevalgte ikke velges til styreverv. Styremedlemmene skal velges for to år om gangen, med mulighet for gjenvalg.
6. Alle styremedlemmer oppnevnt av Lier kommune skal motta kommunens veileder for styremedlemmer. Styremedlemmer i kommunalt eide foretak og selskaper skal tilbys opplæring i rollen som styremedlem.
7. Alle selskaper skal drives ut fra god forretningsetikk og bærekraftig samfunnsutvikling. Alle kommunale foretak og heleide selskaper skal som minimum implementere Lier kommunes etiske retningslinjer.

8. Det skal være en klar og presis eierstrategi for hvert enkelt selskap, godt forankret hos det enkelte styremedlem.
9. Alle kommunale foretak og selskaper skal ha retningslinjer for informasjonsutveksling mellom eierutvalget og eierutvalgets representant.
10. Kommunale foretak og kommunalt eide selskaper skal legge til rette for åpenhet om sitt selskap i alle forhold, som av konkurransemessige hensyn ikke er unntatt offentlighet.
11. Informasjon fra selskap til eier skal skje gjennom selskapsledelsen.
12. Eierskap skal være godt forankret i formannskapet og kommunestyret gjennom vedtak og meldinger. Det skal årlig avholdes eierseminar for eierutvalg og formannskap hvor også selskaper kan være representert på invitasjon.
13. Der kommunen eier samtlige aksjer utgjør formannskapet generalforsamling. Der hvor aksjeselskapet ikke er heleid av Lier kommune har ordfører fullmakt til å møte på generalforsamling. Rådmann kan møte med fullmakt.
14. Resultatene av Lier kommunes eierskap skal behandles av kommunestyret hvert år, i løpet av 4. kvartal gjennom sak om eierskapsmelding.
15. Eierskapspolitikken behandles av kommunestyret to ganger i kommunestyreperioden, første gang innen utgangen av første året i ny valgperiode.
16. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.
17. Lier kommune er åpen for å etablere interkommunale samarbeid og selskaper med andre kommuner og organisasjoner når dette gagnar liungene.

3. LIER KOMMUNES UTØVELSE AV EIERSKAP

Lier kommune ønsker å være en god eier for sine virksomheter og har en klar ambisjon om å ha en aktiv rolle som bidrar til verdiskapning i virksomhetene. I dette kapitlet fremgår noen av kommunens tiltak for å ivareta rollen som aktiv eier, herunder retningslinjer, rutiner og vedtak om eierstyring.

3.1 Roller

3.1.1 Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste styringsorgan og Lier kommunes eierskap skal være godt forankret der, gjennom vedtak og meldinger. Kommunestyret har delegert store deler av sin myndighet innen eierstyring til formannskapet og eierutvalget. Enkelte oppgaver kan imidlertid ikke delegeres, men skal utføres av *kommunestyret selv*. For eksempel er kommunestyret øverste myndighet for kommunale foretak, jfr. kommuneloven 62 og kommuneloven § 9-1. Kommunestyret må også selv vedta opprettelse og endringer av selskapsavtalen i interkommunale selskaper, jfr. IKS-loven § 4 og oppløsning av IKSet, jfr. IKS-loven § 32

3.1.2 Formannskapet

Formannskapet har tidligere fungert som kommunens eierorgan. I henholdt til politisk reglement er formannskapet fremdeles generalforsamling for kommunens heleide aksjeselskaper.

3.1.3 Eierutvalget

Eierutvalget ble opprettet i 2019. Eierutvalget har 5 medlemmer og velges blant formannskapets medlemmer. Eierutvalget har ikke vedtaksmyndighet, men skal påse at kommunens eierskapsprinsipper følges opp og bidra til politisk kontroll av selskaper og foretak.

Eierutvalget skal forberede og innstille til formannskap og kommunestyret i følgende sakstyper:

- Eierskapsprinsipper
- Eierskapspolitikk
- Eierstrategier
- Eiermelding
- Eiermeldinger fra selskapene
- Eiersaker
- Forvaltningsavtaler
- Informasjon mellom eierutvalg og eierrepresentant i IKS-er og deleide aksjeselskaper
- Samhandlingsrutiner
- Selskapsavtaler
- Selskapsstrategier
- Styrerepresentasjon og vedtekter kommunale foretak
- Valgkomité

Eierutvalget er også valgkomité for styrene i Lier kommunes heleide selskaper. Generalforsamlingen (formannskapet) velger styremedlemmer til disse. Der Lier kommune er medeier og inviteres inn i selskapenes valgkomiteer oppnevner eierutvalget representant(er).

Funksjonen som valgkomite er svært viktig. Styrene i selskapene har det overordnede ansvaret for at virksomheten er forsvarlig organisert og skal sørge for løpende kontroll med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig. Derfor må styrene settes sammen slik at de til sammen innehar en bred kompetanse, herunder god økonomisk og juridisk forståelse, bransjekunnskap, relevant erfaring og fortrinnsvis styreefaring samt politisk og samfunnsmessig kompetanse.

3.1.4 Kontrollutvalget

I henhold til kommuneloven § 23-1 og § 23-1, skal det opprettes kontrollutvalg bestående av minst fem medlemmer. Kontrollutvalget skal blant annet sørge for at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper. Dette innebærer at den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen vedtas av kommunestyret selv.

3.1.5 Ordføreren

Det har over tid være vanlig i Lier kommune at ordfører er kommunens representant i representantskap i interkommunale selskaper. I enkelte tilfeller er dette vedtektsfestet.

Det er viktig at det er god dialog mellom ordfører, eierutvalget og formannskapet om eiersaker. Det vil vanligvis ikke være mulig å involvere eierutvalget i forkant av representantskapsmøter da disse møtene ikke er tilpasset kommunens egen møteplan. Ved gjennomgang av eksisterende avtaler eller

utarbeidelse av nye avtaler kan 6-ukers frist for innkalling til representantskapsmøter vurderes vedtektsfestet.

3.1.6 Rådmannen

Rådmannen er ikke delegert særskilt myndighet i saker om eierstyring. Rådmannen skal, som i andre sakstyper forberede saker og påse at sakene som legges frem for politiske organ er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Rådmannen forbereder saker til politisk behandling.

Rådmannen eller den rådmannen utpeker sitter i kontaktutvalg for de ulike interkommunale selskapene. Kontaktutvalgsmøtene foregår tett opp til møtene i representantskapet, og representanten for rådmannen orienterer ordfører/eierrepresentant om hovedtrekk i kontaktutvalgsmøtet i etterkant.

Rådmannen kan få fullmakt til å møte på generalforsamling i aksjeselskap som ikke er heleid av Lier kommune, jfr. Eierskapsprinsippene punkt 13.

3.2 Styrende dokumenter

3.2.1 Eierskapspolitikk

Eierskapspolitikken fremstiller de overordnede rammene for kommunen som eier. Hensikten er å skape forutsigbarhet for selskapene og bidra til aktiv eierstyring i tråd med kommunens interesser. Dokumentet skal revideres jevnlig og behandles av kommunestyret to ganger i kommunestyreperioden, første gang innen utgangen av det første året i ny valgperiode, jfr. eierskapsprinsipp nr. 15.

Ved revisjon av eierskapspolitikken skal det vurderes om det er behov for endringer for å tilpasse dokumentet til kommunens behov.

3.2.2 Eiermelding

Eierskapsmeldingen skal gi innsyn i og forståelse for det enkelte selskap, samt å øke kunnskapen om kommunens eierskap. Eiermeldingen presenteres årlig, i 4. kvartal og skal gjøre rede for resultatene av Lier kommunes eierskap.

Revidering av eiermeldingen handler i hovedsak om å gjennomgå eierposisjonene og å oppdatere nøkkeltallene for selskapene. Den foregår ved at administrasjonen gjennomgår regnskapene for kommunens selskaper. Deretter utarbeides en kort redegjørelse for hvert selskap. Denne skal være på maksimalt en side pr. selskap og inneholde følgende punkter:

- Sammenstilling av de mest vesentlige økonomiske størrelser for de tre foregående årene
- En oversikt over styresammensetningene, navn på styremedlemmer og evt hvilken eier de representerer
- En kort beskrivelse selskapets virksomhetsområde og selskapets strategi.
- En kort redegjørelse/beskrivelse av kommunens krav til eierskapet og en vurdering av om dette kravet er oppfylt
- En vurdering av om Lier kommune skal opprettholde eierskapet på samme nivå.

Redegjørelsen legges frem som et samlet dokument for alle selskapene.

Enkelte av IKSene Lier kommune er deltaker i leverer selv årlige eiermeldinger. Da følger gjerne formkrav til eiermeldingene av selskapsavtalen. Noe av informasjonen er overlappende med det som presenteres i Rådmannens eierskapsmelding.

3.2.3 Eierskapsprinsipper

Gjennom eierskapsprinsipper etablerer kommunestyret overordnede prinsipper for kommunens forvaltning av sine eierposisjoner og legger rammeverket for den videre oppfølgingen av selskapene. Deres innhold og utforming vedtas av kommunestyret.

3.2.4 Eierstrategier

For å utøve godt eierskap er det avgjørende ha et formål med og en strategi for eierskapet. For å sikre dette kan kommunen lage en eierstrategi. Eierstrategiene er retningsgivende for styrene der Lier kommune er ene- eller majoritetseier og retningsgivende for kommunens representant i generalforsamling/representantskap i øvrige selskaper.

Det følger av eierskapsprinsipp nr. 8 at Lier kommune skal ha en klar og presis eierstrategi for hvert enkelt selskap og den skal være godt forankret hos det enkelte styremedlem. I eierstrategien for det enkelte selskap skal følgende hovedpunkter vurderes, jf. kommunestyrets vedtak i sak 68 (14.12.2009):

- a) Måloppnåelse, krav til kvalitet og kostnadseffektivitet.
- b) Mål for egenkapital.
- c) Oppfølgings- og investeringsbehov, herunder økonomisk risiko.
- d) Virksomhetsområdets betydning for eierskapet
- e) Lønnsomhetskrav
- f) Samfunnsansvar (miljø, etikk, antikorrupsjon etc.)
- g) Rutiner for informasjon mellom selskap og eierorgan
- h) Rutiner ved valg av selskapsrevisor

Lier kommune har ikke eierstrategier for alle selskapene.

3.3 Informasjonsflyt

Lier kommune har klare retningslinjer for hvordan informasjonsflyten mellom eierrepresentanten (som regel ordfører) og eierorganet (nå eierutvalget) skal være. Disse ble vedtatt av formannskapet vedtok 23.02.2017(sak 16).

*Følgende **overordnede prinsipper** legges til grunn for informasjonsflyten mellom eierrepresentant og eierorgan ved representasjon i generalforsamling eller representantskap:*

- 1. Informasjonsflyten skal gå begge veier mellom eierrepresentanten og eierorganet. Eierrepresentanten og eierorganet har et gjensidig ansvar for å holde hverandre oppdatert om informasjon av vesentlig og/eller aktuell karakter i det angjeldende selskap.*
- 2. Eierrepresentanten skal sørge for at informasjon av vesentlig og/eller aktuell karakter blir formidlet til eierorganet.*
- 3. Eierorganet skal sørge for å gi innspill og informasjon til eierrepresentanten slik at hun/han er best mulig rustet til å utøve sin rolle som eierrepresentant på vegne av eierorganet og kommunen.*

Følgende **retningslinjer** for informasjonsflyten mellom eierrepresentant og eierorgan legges til grunn:

1. Ordfører/eierrepresentant orienterer eierorganet om når generalforsamlinger samt representantskapsmøter er berammet.
2. Ordfører/eierrepresentant orienterer og/eller drøfter prinsipielle saker av relevans for eierorganet, eller saker som tidligere har vært behandlet av kommunestyret/eierorganet i aktuelle møtepunkt for eierorganet.
3. For de Interkommunale selskapene er det etablert kontaktutvalg, der det sitter en representant for rådmannen. Kontaktutvalgsmøtene foregår tett opp til møtene i representantskapet, og representanten for rådmann orienterer ordfører/eierrepresentant om kontaktutvalgsmøtet i etterkant.
4. Ordfører/eierrepresentant orienterer kommunestyret, gjennom informasjonskvarteret, om aktuelle møter han/hun har deltatt på i tilknytning til selskapene.
5. Generelle øvrige innspill, informasjon eller spørsmål knyttet til selskapene (eierstyring, drift etc) fra eierorganet, sendes til ordfører/eierrepresentant. Ordfører/eierrepresentant oversender eventuelt til administrasjon om han/hun er i behov av administrativ støtte for å besvare henvendelsen. Svar oversendes snarest mulig.

3.4 Samfunnsansvar

3.4.1 Etikk og bærekraft

Kommunale selskaper forvalter felleskapets ressurser. I eierskapsprinsipp nr. 7 heter det:

«Alle selskaper skal drives ut fra god forretningsetikk og bærekraftig samfunnsutvikling. Alle kommunale foretak og heleide selskaper skal som minimum implementere Lier kommunes etiske retningslinjer.»

Videre vedtok kommunestyret en Energi- og klimaplan i mars 2017. Planen er ambisiøs og det er kommunens vedtatte mål å være klimanøytral innen 2030.

Lier kommunes forventninger til det enkelte selskap skal fremgå av eierstrategiene.

3.4.2 Styrevervregisteret

Lier kommune er tilknyttet styrevervregisteret og anmoder alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no. Registeret er et verktøy som innhenter automatisk opplysninger om de kommunene og bedriftene som har valgt å tilslutte seg fra Kommuneregisteret, Enhetsregisteret og Foretaksregisteret i Brønnøysund.

Kommuner og kommunalt eide selskaper er, på bakgrunn av sin funksjon og rolle, avhengig av at allmennheten har tillit til at myndighetsutøvelse og produksjon ivaretas på en best mulig måte. Styrevervregisteret er et nyttig verktøy fordi det skaper åpenhet rundt hvilke roller enkeltpersoner har, og kan dermed bidra til økt tillit.

3.4.3 Likestilling

Det skal tilstrebes balansert kjønnsrepresentasjon, jf. eierprinsipp nr. 5.

I henhold til IKS-loven § 10 er det krav om tilnærmet 40 % kjønnsrepresentasjon i styrene. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende for aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet. Dette følger av kommuneloven § 21-1.